

Kadernota 2023

OMGEVINGSDIENST
ZUIDOOST-BRABANT

Kadernota 2023

In opdracht van

DB ODZOB

Opgesteld door

Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant

Datum

11 november 2021

Status

concept

Inhoudsopgave

1	Inleiding	1
2	Missie & visie – inzet ODZOB	2
3	Inhoudelijke aandachtsgebieden	3
	3.1 Inleiding	3
	3.2 Omgevingswet	3
	3.3 Regionale operationele kaders	3
	3.4 Toekomstbestendige veehouderij.....	3
	3.5 Wet kwaliteitsborging voor het bouwen	4
4	Programma's	5
5	Bedrijfsvoering	6
	5.1 Grip op de organisatie	6
	5.2 Staat van het mandaat	6
	5.3 VTH-systeem	7
	5.4 Informatiegestuurd werken	7
	5.5 Governance	7
	5.5.1 Rekenkameronderzoek	7
	5.5.2 Meerjarenvisie	7
	5.5.3 Rapport Commissie van Aartsen	7
	5.5.4 Wet gemeenschappelijke regeling (Wgr)/Gemeenschappelijke Regeling (GR)	8
	5.5.5 Dienstverleningsovereenkomst (DVO)	8
6	Financiën	9
	6.1 Baten.....	9
	6.2 Lasten	10
	6.3 Indexering	10
	6.4 Randvoorwaarden tariefontwikkeling	11
	6.5 Weerstandsvermogen en risicomanagement.....	11

1 Inleiding

Voor u ligt de Kadernota 2023 van de Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant (ODZOB). De kadernota is een richtinggevend document met daarin de financiële kaders en de beleidsvoornemens voor het volgende begrotingsjaar en de meerjarenraming.

De kadernota is gebaseerd op de hoofdlijnen uit het Concernplan ODZOB 2019-2022. Het Dagelijks Bestuur heeft er mee ingestemd om het aflopende Concernplan als richtinggevend document voor deze kadernota te hanteren totdat er een nieuw document is opgesteld. Na de gemeenteraadsverkiezingen van maart 2022 en de vorming van een nieuw Algemeen Bestuur ODZOB zal een meerjarenvisie worden vastgesteld. Daarom is voor 2023 gekozen voor het opstellen van een compacte en beleidsarme kadernota.

Deze Kadernota 2023 is tot stand gekomen in samenspraak met de financiële werkgroep (bestaande uit een aantal financieel deskundigen van de deelnemers) en het Opdrachtgeversplatform (OGP).

2 Missie & visie – inzet ODZOB

In het concernplan ODZOB 2019-2022 is de missie en visie opgenomen. Op basis van deze uitgangspunten ziet de inzet van de ODZOB er in de kern als volgt uit:

De ODZOB werkt samen met andere organisaties die werkzaam zijn op het gebied van de fysieke leefomgeving. Samen met hen en de deelnemers aan de gemeenschappelijke regeling (GR) verbeteren we de kwaliteit van de fysieke leefomgeving: veiliger, gezonder en minder overlast. Om dit doel te bereiken voert de ODZOB Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving (VTH)-taken uit voor de deelnemers. Ook activiteiten die verwant zijn aan deze VTH-taken (specialismen) voert de omgevingsdienst uit, indien provincie of gemeenten daarom verzoeken.

De kwaliteit van ons werk wordt gegarandeerd door de inzet van deskundige medewerkers die betrouwbaar, proactief, oplossingsgericht en omgevingsbewust zijn. Samen zorgen we voor de balans tussen ondernemen en een veilige en gezonde leefomgeving.

Als organisatie staat de ODZOB voor de uitvoering van de door de deelnemers verstrekte opdrachten in de vorm van basistaken, verzoektaken en het collectief programma op het gebied van de fysieke leefomgeving.

3 Inhoudelijke aandachtsgebieden

3.1 Inleiding

De ODZOB voert taken uit op het gebied van vergunningverlening, toezicht, handhaving en specialistische taken. In deze uitvoering zijn enkele grote beleidsmatige thema's herkenbaar, die in 2023 *extra* aandacht vragen. Het betreft een overzicht op hoofdlijnen waarbij het niet de bedoeling is om een "uitputtend" overzicht samen te stellen.

3.2 Omgevingswet

De Omgevingswet betekent een algehele stelselherziening voor de wet- en regelgeving, die gaat over de kwaliteit van de fysieke leefomgeving. De herziening heeft een grote impact op de manier van werken, de cultuur, het juridisch en technisch instrumentarium en heeft grote gevolgen voor de bevoegde gezagen en organisaties die bij de wet betrokken zijn. De wet beoogt het vergroten van de inzichtelijkheid en het gebruikersgemak, het versnellen van de besluitvorming, meer lokale afwegingsruimte en een samenhangende benadering. De invoering van de wet is gepland op 1 juli 2022. Vanaf die datum dienen belangrijke aanpassingen in werkwijzen, cultuur, instrumentarium en ICT-systemen te zijn doorgevoerd. Tevens dienen dan onze medewerkers te zijn opgeleid volgens het opleidingsplan voor de Omgevingswet. De periode vanaf 2023 zal in het teken staan van nazorg.

Bij nazorg moet in elk geval gedacht worden aan de volgende opgaves:

- De inwerkingtreding van de Omgevingswet betekent de formele start van een transitieperiode tot 2029.
- In die transitie naar het nieuwe wettelijke stelsel zullen de deelnemers afhankelijk van hun ambities ondersteuning vragen op onderwerpen die niet altijd voorzien zijn binnen de reguliere werkprogramma's.
- De externe relaties en daarmee samenhangende samenwerkingsstructuur met (keten-)partners, collega Brabantse Omgevingsdiensten en landelijk ODNL blij na inwerkingtreding gedurende enige tijd in deze transitie noodzakelijk, in elk geval in 2023 en 2024.
- De omzetting van de systematiek van inrichting naar milieubelastende activiteit is een complexe en arbeidsintensieve opgave die gedurende meerdere jaren extra inzet vraagt.
- Door de inwerkingtreding van de Omgevingswet ontstaat een nieuwe situatie die vooral in de beginperiode extra bezwaar- en beroep met zich mee zal brengen en daarom om meer dan normaal juridische inzet vraagt.

3.3 Regionale operationele kaders

Voor toezicht & handhaving, vergunningverlening, bodem en asbest zijn afspraken gemaakt over een "nieuwe manier van werken" die door het Algemeen Bestuur zijn vastgesteld. Dit zorgt voor een uniforme en meer risicogerichte benadering over de deelnemers heen. In 2023 zal het werken volgens deze kaders meer gemeengoed zijn. Op basis van periodieke monitoring en evaluatie wordt deze vorm van regionale samenwerking verder ontwikkeld.

3.4 Toekomstbestendige veehouderij

Centraal in het Rijks- en provinciale beleid ten aanzien van de veehouderij de komende jaren staat de omschakeling naar een kringlooplandbouw.

Voor de Provincie Noord-Brabant zal het Beleidskader Landbouw en Voedsel leidend zijn, alsmede de uitwerking hiervan in diverse uitvoeringsagenda's, zoals die er komen voor o.a. mest(bewerking) en innovatie van stalsystemen. Die agenda's moeten ook bijdragen aan de aanpak van de stikstofproblematiek en vraagstukken rondom luchtkwaliteit en gezondheid in relatie tot de veehouderij.

Rijk en provincies zetten samen met de sector in op innovatie van stalsystemen. Hierbij wordt ernaar gestreefd om zonder gebruik van luchtwassers hoge emissiereducties te behalen door het toepassen van bronmaatregelen (integraal duurzame stallen met hoge reducties van ammoniak, geur, methaan en fijnstof). Het voornemen is om te komen tot een nieuw stelsel voor vergunningverlening, toezicht en handhaving met doelvoorschriften in de vergunning en het gebruik van meetsensoren in de stal voor management, toezicht en handhaving. In pilots wordt kennis en ervaring opgedaan om te komen tot een goed kwaliteitssysteem. Gemeenten krijgen beleidsruimte om innovaties te vergunnen en hebben daar deskundige ondersteuning bij nodig. Een toekomstbestendige veehouderij is verder gericht op minder eiwit in veevoer, mest als bodemverbeteraar (schakel in de kringlooplandbouw) en omschakeling naar andere (duurzame) vormen van landbouw. Middelen zijn beschikbaar voor stoppende veehouders, vooralsnog op vrijwillige basis.

In samenhang met de landelijke aanpak werkt de provincie Noord-Brabant de stikstofdoelen en maatregelen uit in het BOS (Brabantse ontwikkelaanpak Stikstof). Belangrijk in dat verband de komende jaren wordt de (integrale) gebiedsgerichte aanpak rondom Natura 2000 gebieden. Met de komst van de Omgevingswet gaat meer aandacht uit naar gezondheid. Dit dient een volwaardige plaats te krijgen in omgevingsvisies en omgevingsplannen van gemeenten, o.a. door het opnemen van omgevingswaarden en normen die hierop betrekking hebben. Voor de veehouderij betreft dit vooral de aspecten geur, fijnstof en endotoxinen. Gemeenten die deelnemen aan het Schone Lucht Akkoord worden instrumenten en middelen geboden om bestaande knelpunten met geur en fijnstof aan te pakken, innovaties te stimuleren en beleid onder de Omgevingswet nader vorm te geven.

Al deze veranderingen en innovaties gaan doorwerken in de VTH taakuitvoering. De ODZOB speelt een rol om te zorgen dat ze goed landen en om vroegtijdig inbreng te leveren en te letten op de uitvoerbaarheid van nieuwe regelgeving, zowel die van het Rijk als van de provincie en gemeenten.

3.5 Wet kwaliteitsborging voor het bouwen

De nieuwe Wet kwaliteitsborging (Wkb) voor het bouwen treedt, tegelijkertijd met de Omgevingswet, op 1 juli 2022 in werking. De Wkb heeft als doel om de bouwkwaliteit en het bouwtoezicht te verbeteren door het inschakelen van private kwaliteitsborgers. De invoering van de Wkb heeft gevolgen voor het gemeentelijk wouw- en woningtoezicht. De bouwtechnische toetsing, nu uitgevoerd door vergunningverleners en toezichthouders, komt te vervallen. Gemeenten blijven in het kader van vergunningverlening wel verantwoordelijk voor de ruimtelijke beoordeling (omgevingsplan en welstand) van een aanvraag bouwen. Handhaving en toezicht op omgevingsveiligheid, gebruik en bestaande bouwwerken blijft eveneens een gemeentelijke verantwoordelijkheid. De ODZOB heeft zich samen met de gemeentelijke deelnemers voorbereid op de gevolgen van deze wet en zal de samenwerking blijven zoeken nadat deze wet daadwerkelijk in werking is getreden.

4 Programma's

De ODZOB staat voor de succesvolle uitvoering van de verstrekte opdrachten op het gebied van de fysieke leefomgeving; zowel voor deelnemers als niet-deelnemende organisaties. In de begroting wordt tot nu toe een onderscheid gemaakt tussen de programma's Dienstverlening en Collectieve taken.

In 2021 zijn, als gevolg van het rekenkameronderzoek, de voorbereidingen in gang gezet om te komen tot een meerjarige programmering. Dit zal zijn beslag krijgen in het programma Collectieve Taken 2022 op basis van een herijkt kader. Zeker voor het projectmatige deel van dit programma is het van belang om in beeld te brengen wanneer er ruimte vrijkomt om nieuwe projecten op te starten. In 2022 zal deze aanpak verder uitgediept worden dat zijn effect zal hebben op de programmering voor 2023

De aandacht voor de programmastructuur in de P&C-documenten reikt verder dan het programma Collectieve Taken, waar in eerste aanleg de focus op lag. Er bestaat een wezenlijk verschil tussen de een op een relatie tussen opdrachtgever en opdrachtnemer en de relatie waarin samen met andere deelnemers wordt gewerkt aan een (sub)regionaal project. Redenerend vanuit een dergelijk ander ordeningsprincipe is het ook van belang om ook de activiteiten die onderdeel uitmaken van het programma Dienstverlening nader tegen het licht te houden.

Dit alles leidt tot het idee om vanaf 2023 te gaan werken met de volgende begrotingsprogramma's:

- Lokale dienstverlening
- Regionale samenwerking

Hierbij dient uiteraard het bestaande principe van basis- en verzoektaken gerespecteerd te worden. In de ontwerpbegroting 2023 kan dit nieuwe ordeningsprincipe nader worden uitgewerkt. Dit leidt op zichzelf niet tot meer- of minderkosten; wel tot een andere opbouw van de programma's.

Voor de deelnemers van de ODZOB heeft dit nieuwe principe als voordeel dat nog duidelijker blijkt bij welke werkzaamheden de relatie opdrachtgever-opdrachtnemer leidend is en bij welke werkzaamheden samenspraak en afstemming met andere (niet perse alle) deelnemers noodzakelijk is. Vooral bij de laatstgenoemde categorie zal het Algemeen Bestuur van de ODZOB een bepalende rol dienen in te nemen.

Hoewel de verdere voorbereiding en uitwerking van dit nieuwe ordeningsprincipe plaats zal vinden in 2022, is er ook in 2021 al een eerste beweging in gang gezet die past in dit gewijzigd perspectief.

Insteek daarbij is om de deelnemersbijdragen voor zowel het ODZOB-programma Omgevingswet als de samenwerking op het gebied van Externe Veiligheid te verschuiven van lokale dienstverlening naar regionale samenwerking, zonder dat dit voor enige deelnemer financiële gevolgen heeft.

In het nieuwe programma regionale samenwerking worden de eerder gemaakte afspraken over de kostenverdeling geëerbiedigd en per onderdeel inzichtelijk gemaakt.

5 Bedrijfsvoering

In 2023 zijn de onderstaande thema's binnen de bedrijfsvoering van de ODZOB het meest relevant.

5.1 Grip op de organisatie

Het tonen van eigenaarschap, het aandacht hebben voor kwaliteit, het bewust zijn van de omgeving waarin gewerkt wordt, het integraal samenwerken met andere specialismen en het optimaal inzetten van de grote variëteit aan talenten in onze organisatie is geen vanzelfsprekendheid. Deze doelen kunnen enkel worden gerealiseerd met ieders medewerking en een voortdurende aandacht hiervoor.

De opvolging van de aanbevelingen uit het Rekenkameronderzoek uit 2020 maakt duidelijk dat het eerder in gang gezette organisatieontwikkelingstraject een impuls nodig had. Het omarmde principe van zelforganisatie komt, naar verwachting, beter tot wasdom bij een andere wijze van sturing. Om grip op de organisatie te (be)houden is enkel het omarmen van een andere structuur onvoldoende.

De directie en het Dagelijks Bestuur zijn zich hier terdege van bewust en zien de noodzaak om enkele weeffouten die in de eerste jaren na de oprichting van de ODZOB zijn ontstaan te herstellen. Dit om te zorgen dat de ODZOB de betrouwbare en professionele partner kan blijven voor onze deelnemers.

Het traject *Grip op de organisatie* geldt daarbij als randvoorwaarde. De overhead van de ODZOB is beperkter van omvang dan die van de andere Brabantse Omgevingsdiensten. Met een beperkte versteviging in zowel kwantitatief als kwalitatief opzicht, moet het lukken om de meest wezenlijke uitdagingen (waaronder bijvoorbeeld het informatiegestuurd werken) het hoofd te bieden.

In de randvoorwaardelijke zin betekent dit dat de ODZOB daadwerkelijk dient te kunnen beschikken over de zogenoemde gerelateerde uren. Het gestand doen van gemaakte afspraken uit de vigerende gemeenschappelijke regeling is daarbij van groot belang en vraagt een inspanning van zowel de ODZOB als haar deelnemers.

5.2 Staat van het mandaat

Gemeenten en provincie zijn bij wet verplicht om een deel van de VTH-taken bij de ODZOB te beleggen; dit betreft de activiteiten die onderdeel uitmaken van het Landelijk Basistakenpakket. Sommige deelnemers hebben meerdere of alle VTH-taken (Wabo-breed) bij de ODZOB belegd, soms met bijbehorend mandaat.

In 2019 heeft het Algemeen Bestuur opdracht gegeven om de aanbevelingen uit het rapport "De Staat van het Mandaat" nader uit te werken. Dit heeft geleid tot een efficiencydoelstelling van structureel 3% (te weten 1% in 2021 en aanvullend 2% in 2022). In 2020 heeft het Algemeen Bestuur ingestemd om uit te gaan van 3 keuzevarianten voor machtiging en mandaat voor de basistaak milieu. Daarbij heeft het Dagelijks Bestuur tevens de opdracht gekregen een gesprek te initiëren met deelnemers over nakoming van de gemaakte bestuurlijke afspraken. Dit zou er toe moeten gaan leiden dat eind 2021 duidelijk is voor welke variant iedere deelnemer heeft gekozen. Deze besluiten zijn voorwaardelijk om daadwerkelijk te kunnen komen tot de beoogde efficiencytargets in zowel de relatie met onze deelnemers als in de ODZOB-bedrijfsvoering. Naar verwachting wordt, mede gezien de (bestuurlijke) voortgang in 2021, het target van 2021 niet of slechts ten dele gerealiseerd. Dit alles zorgt ervoor dat het target van 2021 doorschuift naar 2022 en dat het target van 2022 doorschuift naar 2023. Het structurele voordeel van 3% kan hierdoor vanaf 2024 gerealiseerd worden.

5.3 VTH-systeem

Het AB heeft in 2019 ingestemd met een gezamenlijke aanbesteding van een nieuwe VTH-applicatie door 19 gemeenten in Zuidoost-Brabant. In 2020 is gestart met de implementatie van het nieuwe VTH- en DMS-systeem met bijbehorende koppeling aan het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO). Dit om te zorgen dat de ODZOB in 2022 klaar was om volgens de nieuwe wet te handelen.

Hierdoor zal de uitwisseling van informatie (data en documenten) tussen deelnemers en de ODZOB geprofessionaliseerd zijn en daarmee voldoen aan de hiervoor geldende wetgeving. In 2023 zal doorontwikkeling van het gebruik van dit systeem aandacht vragen.

5.4 Informatiegestuurd werken

De ODZOB legt samen met de deelnemers de focus van de uitvoering steeds meer op het uiteindelijke effect van de inzet. Dit moet leiden tot meer maatschappelijk rendement. Hiervoor is het nodig om in gezamenlijkheid tot een goede prioritering van werkzaamheden en acties te komen op basis van informatie- en risicogericht werken, dat onder andere als uitgangspunt geldt van het Regionaal Operationeel Kader (ROK). Meer inzicht krijgen in gegevens van toezicht en slimmer omgaan met klachten zijn voorbeelden van informatie- en risicogericht werken. Ook voor specifieke thema's, branches en ketens kan op basis van informatie, data-analyse en samenwerking het toezicht informatiegestuurd en risicogericht worden uitgevoerd. Informatiegestuurd werken is daarmee een continue proces waarmee de ODZOB betekenisvol wil zijn voor haar deelnemers. Er wordt hard aan gewerkt om de randvoorwaarden hiervoor te realiseren.

5.5 Governance

5.5.1 Rekenkameronderzoek

Gemeenteraden buigen zich soms over de vraag hoe de gemeenschappelijke doelen en uitvoeringstaken binnen GR'en doeltreffend en doelmatig gerealiseerd kunnen worden. In 2019 hebben negen gemeenteraden binnen de regio Zuidoost-Brabant een rekenkameronderzoek naar de ODZOB laten uitvoeren. De resultaten van dit onderzoek zijn in maart 2020 opgeleverd. Deze zijn door het instellen van een projectorganisatie uitgewerkt in verbeterlijnen op het gebied van collectieve taken, beleidseffectiviteit, doelmatigheid, strategische rolname ODZOB en governance. Het uitwerken van de aanbevelingen naar een implementatieplan vond in 2021 plaats. Vanaf 2022 zullen de uitgewerkte maatregelen operationeel zijn. Dat betekent dat op z'n vroegst in 2023 bekeken kan worden of de genomen maatregelen het gewenste effect ressembleren. Een dergelijke evaluatie past derhalve in 2023.

5.5.2 Meerjarenvisie

Na de gemeenteraadsverkiezingen in maart 2022 treedt een nieuw Algemeen Bestuur aan. Het (oude) Dagelijks Bestuur van de ODZOB biedt een overdrachtsdocument aan met de stand van zaken en toekomstige ontwikkelingen voor het "nieuwe bestuur". Aan het nieuwe bestuur zal, als opvolger van het concernplan 2019-2022, een meerjarenvisie 2023-2027 ter vaststelling worden voorgelegd. Vanaf 2023 zal deze stip aan de horizon als richting worden gebruikt voor de koers van de ODZOB. Het is de bedoeling dat dit koersdocument volgend jaar om pragmatische redenen dienst zal doen als de Kadernota 2024.

5.5.3 Rapport Commissie van Aartsen

In maart 2021 heeft de commissie van Aartsen het rapport "Om de leefomgeving - Omgevingsdiensten als gangmaker voor het bestuur" uitgebracht.

Deze adviescommissie kreeg in juni 2020 vanuit het ministerie van IenW de opdracht om te adviseren over maatregelen die het stelsel van vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH) op milieugebied slagvaardiger en effectiever kunnen maken. De commissie concludeerde dat omgevingsdiensten hun werk niet goed genoeg kunnen doen. Dat leidt tot gezondheids-schade, economische schade en bestuurlijke schade. Om dit op te lossen moeten omgevingsdiensten onafhankelijker kunnen werken. De adviescommissie doet tien aanbevelingen voor een toekomstvast, effectief, slagvaardig en toekomstgericht VTH-stelsel.

De lang durende kabinetsformatie in 2021 zorgt voor een vertraging in de opvolging van dit rapport. Het is daardoor onduidelijk wanneer er opvolging komt van de uitgebrachte adviezen. De gevolgen voor omgevingsdiensten in het algemeen en de ODZOB in het bijzonder gaan naar verwachting hun uitwerking hebben voor de jaren 2023 en daarna. Dit geldt eveneens voor het door ODNL geopperde idee om een, door het Rijk te financieren, Impulsprogramma VTH 2030 in het leven te gaan roepen.

5.5.4 Wet gemeenschappelijke regeling (Wgr)/Gemeenschappelijke Regeling (GR)

Eind 2020 is het wetsvoorstel tot wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen, in verband met het versterken van de democratische legitimatie van gemeenschappelijke regelingen, door de Tweede Kamer aangenomen. Het wetsvoorstel beoogt de democratische legitimatie van gemeenschappelijke regelingen te versterken. Het gaat daarbij om de kaderstellende en controlerende rol van gemeenteraden, provinciale staten en algemene besturen van waterschappen bij de uitvoering van taken in gemeenschappelijke regelingen. Daarnaast richt het wetsvoorstel zich op het vergroten van participatiemogelijkheden van burgers en belanghebbenden bij de besluitvorming in gemeenschappelijke regelingen. Na goedkeuring door de Eerste Kamer (naar verwachting nog eind 2021 / begin 2022) zal de Gemeenschappelijke Regeling ODZOB op de Wgr dienen te worden aangepast, waarvoor de instemming dient te worden gevraagd van de raden en staten. Daarnaast is de afgelopen jaren, na de vaststelling van de tweede wijziging van de GR-ODZOB, gebleken dat er bij een volgende wijziging nog enkele aspecten bijgesteld dienen te worden. Het is bedoeling dat ook deze onderwerpen worden meegenomen in de aanstaande derde wijziging van de GR. De doorlooptijd van de besluitvorming over de te wijzigen GR zal grotendeels 2022 beslaan, waardoor er vanaf 2023, naar verwachting, sprake zal zijn van een nieuwe governance.

5.5.5 Dienstverleningsovereenkomst (DVO)

Deelnemers hebben een dienstverleningsovereenkomst 2019-2022 afgesloten met de ODZOB. Hierin staan afspraken over de uitvoering van basis- en verzoektaken en financiële bepalingen. In 2022 zal in overleg met de deelnemers worden besloten of er een nieuwe DVO komt, in welke vorm en voor welke termijn. De nieuwe afspraken zullen, voor zover nu bekend, met ingang van 1 januari 2023 ingaan.

6 Financiën

Uitgangspunt voor de begroting 2023 (en de meerjarenraming 2024-2026) is dat baten en lasten structureel in evenwicht zijn, zodat meerjarig een sluitende begroting wordt gewaarborgd.

6.1 Baten

De baten van de ODZOB bestaan voornamelijk uit de vergoeding voor werkzaamheden uit het lokale werkprogramma's van de deelnemers en de deelnemersbijdragen voor de regionale samenwerking, waaronder het collectief programma. De door de ODZOB uitgevoerde activiteiten worden verrekend op basis van gerealiseerde uren tegen het toepasselijke tarief uit de producten- en dienstencatalogus (PDC). Daarnaast worden directe (project)kosten voor derden één op één doorbelast.

De ODZOB raamt de omzet voor de werkprogramma's op basis van de werkprogramma's van het jaar voorafgaand aan het begrotingsjaar. Deze werkprogramma's worden aangepast voor de verwachte tariefontwikkeling en eventueel bijgesteld wegens inhoudelijke ontwikkelingen in het VTH-domein. Voor de begroting 2023 betekent dit dat de raming voor de baten uit werkprogramma's gebaseerd wordt op de werkprogramma's 2022. Daarbij zal rekening worden gehouden met de volgende ontwikkelingen:

- Structurele gevolgen wegens de bevoegdheidsverschuiving bodemtaken van provincie naar gemeenten.
Het is nog de verwachting dat in 2023 de opdrachtverstrekking van de bodemtaken via de gemeentelijke werkprogramma's loopt. Daarbij wordt uitgegaan van een beleidsneutrale overgang van deze taken naar de gemeenten (zoals in het najaar 2021 door het Algemeen Bestuur bekrachtigd is).
- Nazorg inwerkingtreding Omgevingswet.
Eerdere besluitvorming in het Algemeen Bestuur leidde tot het beschikbaar stellen van middelen voor de nazorg nadat de Omgevingswet in werking is getreden. Hiervoor werd zowel in 2021 als in 2022 een bedrag van € 400.000 per jaar gereserveerd, te bekostigen middels extra deelnemersbijdragen. Doordat de datum inwerkingtreding van de Omgevingswet de afgelopen jaren een paar maal is verschoven, zijn de kosten van het voorbereidingsprogramma gestegen (onder andere doordat het programmamanagement langer nodig is). Dit heeft ertoe geleid dat de middelen die oorspronkelijk voor de nazorg waren gereserveerd zijn ingezet voor de voorbereiding en implementatie. Hierdoor verdwijnt de noodzaak tot middelen voor de nazorg allerminst. De initiële argumenten daarvoor zijn door het uitstel niet weggenomen. Vandaar dat nu opnieuw om middelen wordt gevraagd om deze nazorgkosten uit te kunnen bekostigen; dit betreft € 400.000 voor zowel 2023 als voor 2024.
- De doorontwikkeling van het Regionaal operationeel kader (ROK).
Bij de vaststelling van het ROK hebben deelnemers de mogelijkheid gekregen om uiterlijk in 2023 te voldoen aan het uitgangspunten van dit kader, inclusief de daarbij behorende budgetten. Dat betekent dat de bijdragen aan het ROK toezicht en handhaving zich stabiliseren, maar dat er nieuwe componenten aan het regionaal operationeel kader kunnen worden toegevoegd. Bijvoorbeeld voor de Bodem- of Asbesttaken.
- Structurele doorwerking efficiency-maatregelen
De verwachte vertraging in het daadwerkelijk effectueren van de efficiencytargets leidt tot een verschuiving van het target van 2021 naar 2022 en van het target van 2022 naar 2023. Dat betekent concreet dat er voor 2022 wordt uitgegaan van een te realiseren efficiëncyslag van 2%.
- Doorbelasting garantiesalarissen
Sinds de oprichting van de dienst worden de (meer)kosten wegens eerder gemaakte personele afspraken doorbelast naar de oorspronkelijke 'latende' organisaties. Deze aanpak niet meer in de huidige opvattingen over een efficiënte bedrijfsvoering en zal derhalve worden gestaakt.

Bovengenoemde aanpassingen worden in beginsel op ambtelijk niveau afgestemd worden met de deelnemers. Dat geldt met name voor de totstandkoming van de werkprogramma's voor 2022, welke het fundament vormen voor de begroting 2023. Deze werkprogramma's hebben een bijzonder karakter omdat (vooralsnog) medio 2022 de Omgevingswet in werking treedt. Hierdoor gaan halverwege het jaar andere principes gelden voor de VTH-uitvoering dan voor het eerste halfjaar van 2021.

Ter indicatie zijn hieronder referentiecijfers van werkprogramma's van onze deelnemers weergegeven:

- Begroting 2021: € 16,9 mln.
- Berap 2021: € 18,8 mln.
- Begroting 2022: € 17,2 mln.

Bovenstaande cijfers geven een bestendig beeld, met uitzondering van de prognose uit de Berap 2021. De geprognostiseerde omzet voor 2021 is beduidend hoger dan de overige cijfers. Zoals ook in de Berap 2021 is opgemerkt is het maar de vraag of de ODZOB over voldoende personele capaciteit kan beschikken om dit omzetvolume te realiseren. Daar komt nog bij dat de 2021-prognose deels voortvloeit uit incidentele ontwikkelingen. Op basis van bovenstaande cijfers wordt een bandbreedte van € 17,0 tot € 17,5 miljoen momenteel als realistisch uitgangspunt voor 2023 wordt beschouwd.

6.2 Lasten

Ruim 80% van de lasten bestaat uit personeelskosten. Salarissen zijn daar veruit het grootste onderdeel van. Bij de berekening van de personeelskosten worden onder andere rekening gehouden met:

- De meest recente inzichten omtrent formatie en bezetting, actuele loonkosten en inzichten omtrent salarisontwikkeling (cao, premies, periodieken, jubileumuitkeringen);
- Benodigde externe inhuur, die wordt afgeleid van de verhouding tussen de formatie en de bezetting en rekening houdend met een streefwaarde van een flexibele schil van 20% van de totale bezetting.
- Indexering van lonen en prijzen volgend uit de Macro Economische Verkenning voor 2022

De overige personele kosten worden berekend op basis van de meest recente inzichten die gebaseerd zijn op onder andere huur- en leasecontracten, servicekosten en ICT-licenties.

De geraamde afschrijvingen worden gebaseerd op de lasten die voortvloeien uit eerder gedane investeringen (basis: activabestand), waaraan de gevolgen van nieuwe c.q. vervangingsinvesteringen worden toegevoegd.

6.3 Indexering

De wijze van indexeren waar de 4GR in Zuidoost-Brabant uitvoering aangeven is medio 2021 in het Algemeen Bestuur van iedere GR geactualiseerd en gelijkgesteld. Dat betekent concreet dat gebruik gemaakt wordt van de indexcijfers voor het jaar 2023 uit de Macro Economische Verkenning 2022, zoals gepubliceerd in september 2021:

- Materiële overheidsconsumptie: 1,6%   aandeel 18%
- Loonvoet sector overheid: 2,3%   aandeel 82%
- Gewogen bedraagt dit percentage: 2,2%

6.4 Randvoorwaarden tariefontwikkeling

Bij de bepaling van het gemiddeld uurtarief voor 2023 wordt rekening gehouden met de meest recente inzichten in loon- en prijsontwikkelingen. Gezien de indexeringen uit de Macro Economische Verkenning 2022 wordt uitgegaan van een tariefstijging voor 2023 ten opzichte van 2022.

Een andere relevante randvoorwaarde betreft het aantal declarabele uren per medewerker in het primaire proces; deze is (net als in 2020) vastgesteld op 1.350 uur per fte. Het realiseren van deze norm is de afgelopen jaren lastig uitvoerbaar gebleken. Zonder maatregelen gaat het niet lukken om te voldoen aan deze norm en verdient het de aanbeveling om vooralsnog uit te gaan van een lagere norm die aansluit bij de realisatiecijfers van de afgelopen jaren; te weten 1.300 uur per fte.

Uitgangspunt is dat de ODZOB kostendekkend werkt en dat geen exploitatietekort of -overschot wordt behaald in 2023. De te hanteren tarieven voor werkzaamheden uit de werkprogramma's of voor aanvullende opdrachten (meerwerk) buiten het werkprogramma zijn in beginsel hetzelfde.

Het traject *Grip op de organisatie* heeft beperkte gevolgen voor de tariefontwikkeling, dit vloeit enerzijds voort uit een andere positionering van het accountmanagement (geen onderdeel van de overhead) en anderzijds van een beperkte maar essentiële versterking van de overhead.

6.5 Weerstandsvermogen en risicomanagement

De afgelopen jaren heeft het Algemeen Bestuur enkele besluiten genomen waarbij de algemene reserve als dekkingsbron is gekozen door incidentele (project)kosten. Dit heeft geleid tot een lager volume van de algemene reserve en daarmee tot een lager weerstandsvermogen. Daarnaast (b)lijkt de verwachtingswaarde van het risicoprofiel van de ODZOB eerder te stijgen dan te dalen. De weerstandsratio daalt hiermee tot een niveau dat doorgaans als te laag c.q. ongewenst wordt beschouwd.

In samenspraak met de 4GR in regio Zuidoost-Brabant worden in 2022 de financiële kaders van de 4GR herijkt. Het resultaat daarvan zal aan het bestuur van iedere GR worden voorgelegd. Het onderdeel risicomanagement maakt hier een wezenlijk onderdeel van uit. Voor de ODZOB en haar deelnemers is het van belang om de huidige kaders tegen het licht te houden en nieuwe afspraken te maken over de verhouding tussen de verwachtingswaarde van de risico's en de beoogde hoogte van de algemene reserve.